

OD REDAKCJI

PROMYK NADZIEI

Space. The final frontier” – tak zaczynał się każdy odcinek serialu „Star Trek”, już od 1966 roku. W latach 60. faktycznie mogło się wydawać, że już niedługo jedynym wyzwaniem pozostanie dla nas tylko eksploracja kosmosu. Dziś zaprzętają nas sprawy daleko bardziej przyziemne, a myśli nieodparcie krążą wokół kwestii bezpieczeństwa: narastająca entropia, czy to w postaci konfliktów międzyludzkich, czy to w postaci katastrofy klimatycznej, dominuje na horyzoncie.

Także Polska Akademia Nauk w swojej skromnej i zdecydowanie niekosmicznej skali jest na zakręcie dziejowym. Z jednej strony radykalna redukcja finansowania, próby marginalizacji lub zastąpienia tego wciąż wiodącego ośrodka naukowego czy ograniczenia wolności akademickiej nie pozostają bez wpływu na funkcjonowanie instytucji. Z drugiej – proponowana przez PAN jego reforma, postępujące digitalizacja i zwiększanie zasięgu jego publikacji (w tym także „Academii”) i nowa strategia działania dają promyk nadziei na przyszłość. W niniejszym numerze zamiast koncentrowania się na sobie proponujemy jednak głębszą refleksję wokół ważkiego tematu, jakim jest bezpieczeństwo właśnie, a także zagrożenie jego utratą.

Zagłada środowiska i bioróżnorodności, geopolityczne wstrząsy w bezpośrednim sąsiedztwie naszego kraju, a do tego bardziej namacalne trzęsienia ziemi, kwestie żywienia i energetyki czy rewolucji technologicznej, nowe zastosowania energii jądrowej, zatrucia pokarmowe, kleszcze, relacje symbiotyczne z grzybami, depopulacja i migracja, kryzys ekonomiczny, zanikające kultury, a także społeczne postrzeganie bezpieczeństwa – to jedynie niektóre z zagadnień, które staramy się przedstawić w niniejszym numerze.

PROF. DR HAB. **DARIUSZ JEMIELNIAK**
WICEPREZES PAN

Michał Zaborowski, obraz olejny *Pigmalion*, 2018

Polski artysta malarz, urodzony w 1960 roku w Gdańsku. Absolwent Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Dyplom uzyskał w pracowni prof. Ludwika Maciąga w 1985 roku. Jest autorem monumentalnej polichromii *Niebiańska Jeruzolima* w kościele Ojców Pallotyńów w Warszawie oraz gigantycznego witrażu w kościele Księżych Pallotyńów w Ożarowie. Jego twórczość jest skupiona na nastroju, w obrazach wyizolowuje ludzi i rzeczy z czasu. Swoje prace wystawiał w europejskich i amerykańskich galeriach.

MAGAZYN
POLSKIEJ AKADEMII
NAUK

nr 1/73/2023
kwartalnik
ISSN 1733-8662
nakład: 1500 egz.

© Polska Akademia Nauk
Biuro ds. Komunikacji
i Informacji Naukowej
pl. Defilad 1
00-901 Warszawa
www.pan.pl
www.academia.pan.pl
academia@pan.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Jolanta Iwańczuk
redaktor naczelna
nauki o Ziemi
jolanta.iwanczuk@pan.pl

Daniel Sax
redaktor, tłumacz

Marcin Pietras
nauki biologiczne
i rolnicze

Justyna Orłowska
dziennikarz

Dominik Wódz
redakcja językowa

Andrzej Figatowski
grafika

Marcin Kmieciński
edycja zdjęć

Anna Bielec
koordynator projektu

RADA NAUKOWA

Marek Konarzewski
prezes PAN
(przewodniczący)

Dariusz Jemielniak
(wiceprzewodniczący)

Andrzej Buko
Katarzyna Czarnecka

Patrycja Dołowy
Paweł Golik

Janusz Jurczak
Tomasz Kapitaniak

Marek Krawczyk
Krzysztof Nowak
Anna Zawadzka

Druk:
Agencja Wydawniczo-
Poligraficzna Gimpo